

MED ANSIGTET MOD AKSER OG KORNET I KOORDINATER

Vi blev højere, da kornet blev lavere. Vi forandrer vores landskaber, og de forandrer os. Vi vendte hveden fra vild mod retninger i regressive linjer, så vores øjenhøjde er mod horisonten og ikke mod afgrøderne. Vi lod akserne gå mod jorden, så tyngdekraften ikke tager de tunge, frugtbare hoveder. Dette dokument præsenterer en grafisk model med indblik i kornets og menneskets højde over tid.

Data i kunsten og kornene

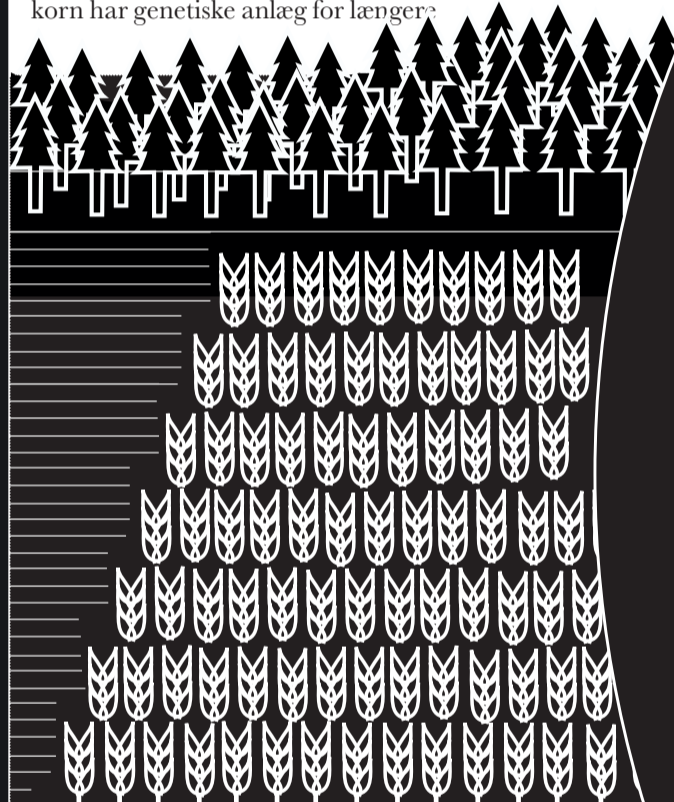
Når høsten skal tages ind i de sene sommer måneder, står vi ikke længere ansigt mod aks, som på Brueghels tid.

I kunsten ser vi fortidens spor af afgrøderne og deres historie. I værket "The harvesters" af Pieter Brueghel (1525/1530 – 1569), er hveden afbilledet i samme højde, som de bønder der høster den.

Videnskabelig data om kornets højde er ikke kendt fra før 1800-tallet, men gennem analyser af middelalder kunstens hostbilleder, kan kornet vurderes at være mellem 150-170 cm. Ved opdyrkning af ældre sorter, under moderne forhold med næringsholdig og godet jord, bliver planterne i overkanten af 150 cm og op mod 2 meter.

Hvor høje hvedeplanter bliver afhænger af 2 ting. Hvilke gener de har og deres vækstforhold. Samme betingelser gælder for mennesket. I begge tilfælde spiller næring en vigtig rolle.

I middelalderens Europa var mennesket ca. 10 centimeter lavere end i dag og kornet ca 60 cm højere. Ældre sorter af korn har genetiske anlæg for længere:

strå, men i fertil jord blev akset større en strået kunne bære, så planten faldt over.

Dette betød at kornet måtte dyrkes i jord med lavt indhold af næringsstoffer, for at undgå høsten faldt sammen og blev tabt.

En metode der gav et ernæringsmæssigt lavt udbytte, da aksene forblev små.

I løbet af 16-1700-tallet blev dyrkningsmetoder i landbruget optimeret, og

det betød at det nu var ønskeligt med sorter med kortere strå, som holdt sig oppe selv når marken blev frodig. Ved at fravælge høje planter med svage strå og små aks, blev hveden forædlet i løbet af 1800-tallet, og i starten af 1900-tallet var kornet ca 120 cm højt.

I 1970'erne blev et dværg-gen krydset ind i europæiske sorter fra en japansk variant. Genet tvang planten til

at fordele overskydende

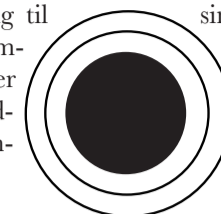
energi ind i kerne-

produktionen

frem for i

strået.

En modifikation som gjorde det muligt at tilføje endnu mere godning til disse genvariationer. Sult skulle nu udrydstigende vækst gen-

sin kornmark, og derved øge ud-

byttet markant. Kom-

binationen af kunstgødning og

blev den "grønne revolution".

des og skabe et samfund mod

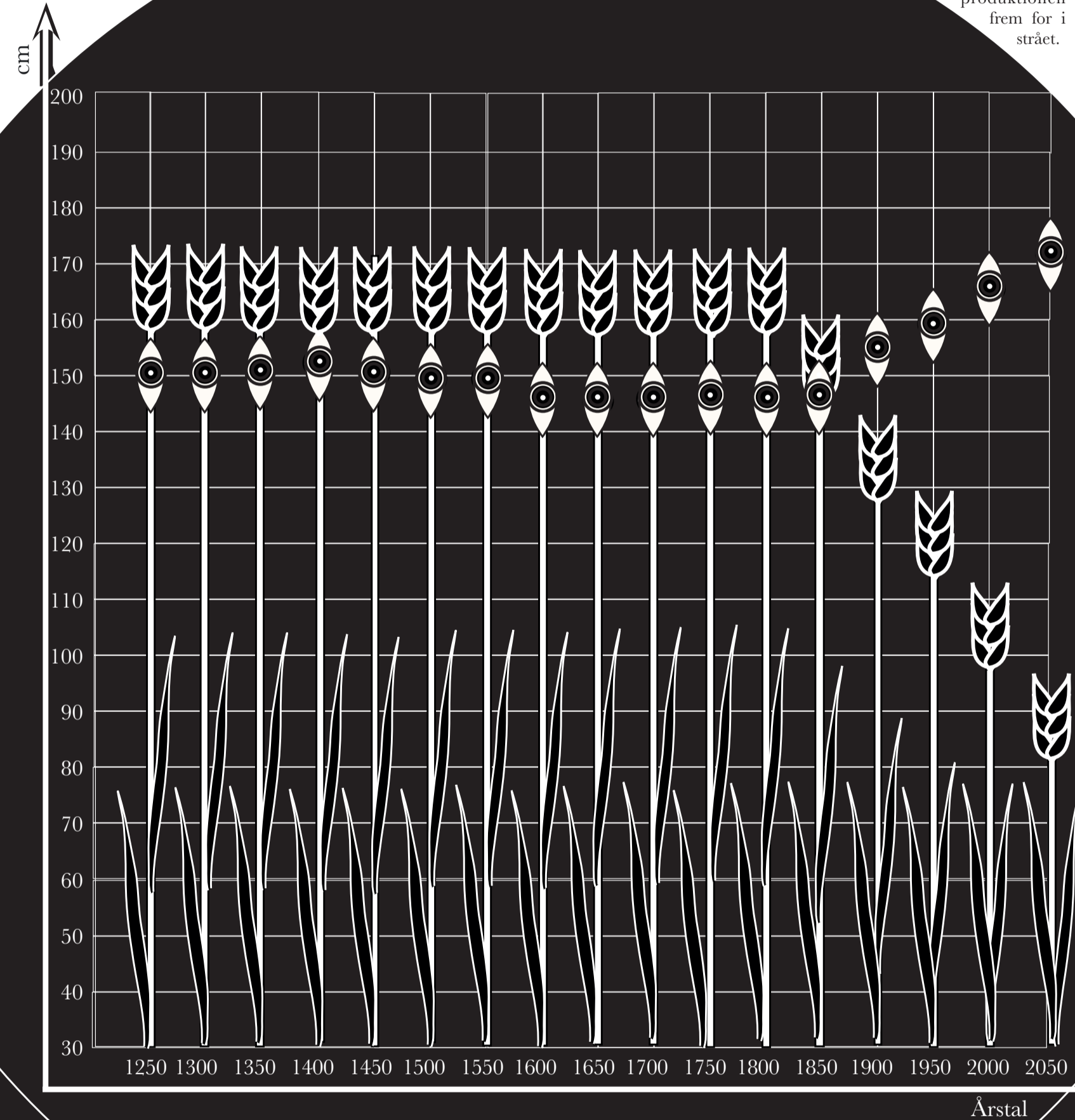
nem korte strå på 80-100 cm.

Øjenhøjde og akshøjde over tid

En akse er en linje som noget rotere om, som frøene spiralerer om strået på kornet. I modellen findes to optegninger af data. Menneskets øjenhøjde siden 1250, vurderet ud fra gennemsnitshøjden af europæiske mænd og kvinder, samt hvede plantens højde siden middelalderen i relativ næringsholdig jord. (Begge sæt af data er placeret efter skøn af forfatteren, og der må tages forbehold for upræcighed.) Modellen viser at menneskets kulturlandskab i sommermånederne ligger åbent for øjet i dag kontra for 1850. Fra hovedhøjt til knæhøjt. Vi har forandret proportioner og vekselvirket med størrelsesforhold til vores afgrøder.

Hvad betyder det for vores syn på vores kulturlandskaber? Når gamle gener godes, falder de – knækker vi i vores vækstkurver?

Når hvedeakset nikker mod os, nikker vi ikke tilbage. Knæhøjt korn bolger i et sunket hav, hvor ydmyghed for udbyttet blev borte.

Det vestlige menneskes øjenhøjde over tid

Hvedeplantens højde over tid i næringsrig jord